

Seat No. : _____

AL-107

August-2021

M.Com., Sem.-III

504-EA/EE : Management Accounting - I (Old and New)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) વિભાગ-Iના તમામ પ્રશ્નો સરખા ગુણ ધરાવે છે.
(2) વિભાગ-Iમાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નોના જવાબ લખો.
(3) વિભાગ-IIમાં પ્રશ્ન નં. 5 ફરજિયાત છે.

વિભાગ-I

1. (A) સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ અને પડતર હિસાબી પદ્ધતિ વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 10
(B) નીચે આપેલી માહિતીના આધારે કાર્યકારી વિચલનો શોધો : 10
માલસામાન ખર્ચ અંગે પ્રમાણ :
પ્રત્યેક ઉત્પાદિત વસ્તુ દીઠ 5 કિલોગ્રામ, ₹ 10 દરેક કિ.ગ્રા.ના ભાવે
ખરેખર ઉત્પાદન : 2,500 એકમો
ખરેખર માલસામાન વપરાશ : 15,000 કિલોગ્રામ, કુલ ₹ 1,65,000
આયાત નિકાલ અંગેની સરકારી નીતિમાં ફેરફાર થવાથી આ ખર્ચ માલસામાન કિલોગ્રામ દીઠ
₹ 8ના ભાવે ખરીદવો શક્ય.
પ્રણાલિકાગત વિચલન પૃથક્કરણ અપનાવવામાં આવે તો શું પરિસ્થિતિ ઉભી થાય ?
2. (A) બજેટરી અંકુશ એટલે શું ? તેના ફાયદા અને મર્યાદાઓ જણાવો. 10
(B) એક કંપનીના વેચાણ ખર્ચના વર્ષ 2020ના અંદાજપત્રની વિગતો નીચે મુજબ છે : 10

ખર્ચની વિગત	રાજકોટ (₹)	સુરત (₹)	વડોદરા (₹)	કુલ (₹)
સેલ્સમેનનો પગાર	7,000	8,000	5,000	20,000
ભાડું અને વેરા	2,000	2,400	2,000	6,400
જાહેરાત ખર્ચ	3,200	2,800	3,000	9,000
ગોડાઉન ખર્ચ	6,000	6,750	5,250	18,000
વેચાણ કમિશન	4,000	3,000	4,000	11,000
વેચાણ ખર્ચ	4,500	5,000	4,000	13,500

2021ના વર્ષ માટેનું વેચાણ અંદાજપત્ર બનાવતાં નીચેના ફેરફારો ધ્યાનમાં લેવાના છે :

- (1) વેચાણ કમિશનના દરમાં 8%નો વધારો થશે.
- (2) ભાડામાં 15%નો વધારો થશે.
- (3) રાજકોટ અને વડોદરામાં જાહેરાત ખર્ચમાં 25%નો વધારો થશે.
- (4) સેલ્સમેનનો કુલ પગાર ₹ 4,800 વધશે, જે ત્રણેય શહેરોમાં અનુક્રમે 3 : 1 : 2ના પ્રમાણમાં વધારવાનો છે.

2021ના વર્ષ માટેનું વેચાણ ખર્ચ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો.

3. નિશા લિ.ના પડતર વિભાગમાંથી નીચેની માહિતી મળે છે :

20

પ્રમાણ પડતર	એકમદીઠ (₹)
માલસામગ્રીની પડતર (₹ 10 લેખે, 2 કિલો.)	20
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (કલાક દીઠ ₹ 2 લેખે, 2 કલાકો)	04
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ (કલાક દીઠ ₹ 2 લેખે, 2 કલાકો)	04
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ (કલાકદીઠ ₹ 4 લેખે, 2 કલાકો)	08
કુલ પ્રમાણ પડતર	36
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત	40

સામાન્ય ઉત્પાદન ક્ષમતા : 10,000 એકમો

બજેટ મુજબનું ઉત્પાદન અને વેચાણ : 10,000 એકમો

ખરેખર માહિતી :

	(₹)
માલસામગ્રીનો વપરાશ : (કિલો દીઠ ₹ 9.60 લેખે)	1,58,400
પ્રત્યક્ષ મજૂરી (કલાક દીઠ ₹ 1.60 લેખે)	28,800
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચ	32,400
સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ	76,000
ખરેખર ઉત્પાદન અને વેચાણ (એકમદીઠ ₹ 42)	3,36,000

તમારે જુદા-જુદા વિચલનોની ગણતરી કરવાની છે અને ખરેખર નફો તથા બજેટ મુજબના નફાની મેળવણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરવાનું છે.

4. વર્ષ 2019 અને 2020ના નફાની અને ખર્ચની વિગતો નીચે મુજબ છે :

20

વિગત	2019 (₹)	2020 (₹)
પ્રત્યક્ષ માલસામાન વપરાશ	6,00,000	7,70,000
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	3,00,000	4,50,000
શિરોપરી ખર્ચ : સ્થિર	1,50,000	1,60,000
ચલિત	1,00,000	1,30,000
નફો	1,00,000	1,40,000

વર્ષ 2019 કરતાં 2020માં મજૂરીના દરમાં 20% વધારો કરવામાં આવ્યો છે. તેવી જ રીતે પ્રત્યક્ષ માલસામાનનો ભાવ 10% વધારે છે. 2020માં વેચાણ કિંમતમાં 10%નો વધારો થયેલ છે.

વર્ષ 2020માં નફામાં થયેલા વધારાના કારણો શોધી તેનું વિશ્લેષણ કરો.

વિભાગ-II

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : (કોઈપણ પાંચ)

10

(1) નીચેનામાંથી કઈ પદ્ધતિ સંચાલકીય હિસાબી પદ્ધતિ નથી ?

(a) પ્રમાણ પડતર	(b) સીમાંત પડતર
(c) હિસાબો પરથી નિર્ણય	(d) સેવા પડતર

(2) નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિ સંબંધ ધરાવે છે —

(a) ભવિષ્ય સાથે	(b) પડતર અંકુશ પદ્ધતિમાં
(c) બાહ્ય નાણાકીય અહેવાલમાં	(d) આમાંથી એકપણ નહીં

(3) આયોજન વિચલન = _____.

(a) મૂળ પ્રમાણો – સુધારેલા પ્રમાણો	(b) સુધારેલા પ્રમાણો – ખરેખર પરિણામ
(c) મૂળ પ્રમાણો – ખરેખર પ્રમાણો	(d) આમાંથી એકપણ નહીં

- (4) અંદાજપત્રીય વેચાણ એકમો સામાન્ય રીતે નક્કી થાય છે
- (a) હિસાબી વિભાગ દ્વારા (b) એન્જીનીયરિંગ વિભાગ દ્વારા
(c) કર્મચારી વિભાગ દ્વારા (d) માર્કેટિંગ વિભાગ દ્વારા
- (5) સર્વગ્રાહી બજેટ (માસ્ટર બજેટ)ને આ નામથી ઓળખાય છે.
- (a) રોકડ બજેટ (b) સારાંશ બજેટ
(c) વેચાણ બજેટ (d) આમાંથી એકપણ નહીં
- (6) 60% શક્તિએ કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ₹ 40,000 છે અને 80% શક્તિએ કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ₹ 50,000 છે, તો ઉપરનામાં સમાયેલા સ્થિર ખર્ચના પરોક્ષ ખર્ચ હશે
- (a) ₹ 50,000 (b) ₹ 10,000
(c) ₹ 40,000 (d) આમાંથી એકપણ નહીં
- (7) ચૂકવેલ કલાકો અને કામના કલાકો વચ્ચેનો તફાવત _____ નામથી ઓળખાય છે.
- (a) નિષ્ક્રિય સમય વિચલન (b) મજૂરી દર વિચલન
(c) મજૂરી કાર્યક્ષમતા વિચલન (d) આમાંથી એકપણ નહીં
- (8) નીચેના પૈકી કયું વિચલનોની તપાસનું મોડેલ નથી ?
- (a) નફા જથ્થા મોડેલ (b) અંકુશ ચાર્ટ મોડેલ
(c) મહત્ત્વ સૂચકતા મોડેલ (d) આમાંથી એકપણ નહીં
- (9) $C < (1-P)L$ ના સૂત્રમાં L નો અર્થ થાય
- (a) ચોખ્ખો લાભ (b) તપાસનો ખર્ચ
(c) ચોખ્ખી ખોટ (d) આમાંથી એકપણ નહીં
- (10) ક્યુસમ (CUSUM) ચાર્ટનો ઉપયોગ _____ માં થાય છે.
- (a) આંકડાશાસ્ત્રીય સૂચકતા મોડેલ (b) અંકુશ ચાર્ટ મોડેલ
(c) મહત્ત્વ સૂચકતા મોડેલ (d) આમાંથી એકપણ નહીં

Seat No. : _____

AL-107

August-2021

M.Com., Sem.-III

**504-EA/EE : Management Accounting - I
(Old and New)**

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- Instructions :** (1) All question in Section-I carry equal marks.
(2) Attempt any **two** questions in Section-I.
(3) Question No. 5 in Section-II is compulsory

SECTION-I

1. (A) Explain the difference between Management Accounting and Cost Accounting. **10**
(B) Calculate and explain operating variances from the details given below : **10**

Standard cost of Material :

per unit of Finished product : 5 kg., at ₹ 10 per kg.

Actual production : 2,500 units.

Actual Material cost : 15,000 kg. at the total cost of ₹ 1,65,000

Changes in the government policy in regard to import-export resulted in the possible purchase of ₹ 8 per kg.

What would be the situation if Traditional variance Analysis is made applicable ?

2. (A) Define Budgetary control. Discuss the advantages and limitation of Budgetary Control. **10**
(B) The data regarding selling expenses of a company for the year 2020 are as under : **10**

Particular	Rajkot (₹)	Surat (₹)	Vadodara (₹)	Total (₹)
Salesmen's salary	7,000	8,000	5,000	20,000
Rent and rates	2,000	2,400	2,000	6,400
Advertisement expenses	3,200	2,800	3,000	9,000
Warehouse expenses	6,000	6,750	5,250	18,000
Commission on sale	4,000	3,000	4,000	11,000
Selling expenses	4,500	5,000	4,000	13,500

During the year 2021 budget period, the following changes are to be considered :

- (1) Sales Commission is to be increased by 8%.
- (2) Rent will be increase by 15%.
- (3) In Rajkot and Vadodara advertisement expenses will increase by 25% .
- (4) Salesmen's total salary will increase by ₹ 4,800, which would be in all three cities in proportion of 3 : 1 : 2 respectively.

Prepare the selling expenses budget for the year 2021.

3. Following information is obtained from the cost department of Nisha Ltd. : 20

Standard cost card	Per unit (₹)
Material Cost (2 kg. at ₹ 10 per unit)	20
Direct Labour Wages (Hours 2, at ₹ 2 per hour)	04
Variable overheads (Hours 2, at ₹ 2 per hour)	04
Fixed overheads (Hours 2, at ₹ 4 per hour)	08
Total standard cost	36
Selling price per unit	40

Normal production capacity 10,000 units.

Budgeted production and sales 10,000 units

Actual data :

	(₹)
Materials consumed : (at ₹ 9.60 per kg.)	1,58,400
Direct Wages : (at ₹ 1.60 per hour)	28,800
Variable overhead	32,400
Fixed overheads	76,000
Actual production and sales (at ₹ 42 per unit)	3,36,000

You are required to compute different variances and reconcile the budgeted profit with actual profit.

4. The profit of 2019 and 2020 are as given together with expenses.

20

Particulars	2019	2020
	(₹)	(₹)
Direct material consumed	6,00,000	7,70,000
Direct wages	3,00,000	4,50,000
Overheads : Fixed	1,50,000	1,60,000
Variable	1,00,000	1,30,000
Profit	1,00,000	1,40,000

Wage rate was 20% higher in 2020 than in 2019. Similarly, material price was higher by 10%. Sales price were increase by 10% in 2020.

Analyse the causes of increase in profit in 2020.

SECTION-II

5. Choose the correct option : (Any five)

10

(1) Which technique (method) is not of Management Accounting ?

- (a) Standard Costing (b) Marginal Costing
(c) Decision Accounting (d) Service Accounting

(2) Financial accounting concerned with _____.

- (a) Future (b) Technique of cost control
(c) External financial reporting (d) None of these

(3) Planning Variance = _____.

- (a) Original Standards – Revised Standards
(b) Revised Standards – Actual Standards
(c) Original Standards – Actual Standards
(d) None of these

(4) Budgeted sales units are normally determined by –

- (a) The account department (b) The engineering department
(c) The personal department (d) The Marketing department

- (5) Master Budget is known as _____.
- (a) Cash Budget (b) Summary budget
(c) Sales Budget (d) None of these
- (6) At 60% capacity factory overheads are ₹ 40,000 and 80% capacity factory overheads are ₹ 50,000. Amount of fixed factory overheads included in the above amount would be _____.
- (a) ₹ 50,000 (b) ₹ 10,000
(c) ₹ 40,000 (d) None of these
- (7) The difference between hours paid and hours worked is known as _____.
- (a) Ideal time Variance (b) Labour Rate variance
(c) Labour Efficiency Variance (d) None of these
- (8) Which of the following is not a Cost Variance Investigation Model ?
- (a) Profit Volume Model (b) Control Chart Model
(c) Materiality Signification Model (d) None of these
- (9) In the formula $C < (1-P)L$, L denote for
- (a) Net Benefit (b) Cost of Investigation
(c) Net Loss (d) None of these
- (10) CUSUM chart is used for –
- (a) Statistical Signification Model (b) Control Chart Model
(c) Materiality Signification Model (d) None of these
-